

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2021 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Надія ЧУДИК-БЛОУСОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
28 серпня 2021 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг – 0,54 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	7
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	7
	4.2. Аудиторні заняття	–	7
	4.3. Самостійна робота студентів	–	9
5.	Методи навчання та контролю	–	9
6.	Схема нарахування балів	–	9
7.	Рекомендована література	–	10
	7.1. Основна література	–	10
	7.2. Допоміжна література	–	10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	12

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23	Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232	Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–	-	
4.	Назва дисципліни	–		Система соціального забезпечення
5.	Тип дисципліни	–		обов'язкова
6.	Код дисципліни	–		ОДПП 1.2.2.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–		перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–		бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	1/1	
10.	Семестр	–	2	
11.	Обсяг вивчення дисципліни:			
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3,5/105	
	2) денна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	50	
	% від загального обсягу лекції (годин)	–	47,6	
	% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	26	
	% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–	52	
	% від загального обсягу тижневих годин	–	24	
	аудиторних занять	–	48	
	самостійної роботи	–	55	
	тижневих годин:	–	52,4	
	аудиторних занять	–	2,9	
	самостійної роботи	–	3,2	
12.	Форма семестрового контролю	–		екзамен
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:			
	1) попередні дисципліни	–		ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень
	2) супутні дисципліни			ВД 2.1.5 Історія соціального забезпечення ВД 2.1.6. Соціальне законодавство
	3) наступні дисципліни	–		ОДПП 1.2.3. Соціальна робота
14.	Мова вивчення дисципліни	–		ОДПП 1.2.5. Право соціального забезпечення

2. Компетентності та заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Система соціального забезпечення» забезпечує формування таких загальних компетентностей відповідно до ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо при прийнятті рішень та вирішенні проблемних ситуацій у сфері соціального забезпечення.

Навчальна дисципліна «Система соціального забезпечення» сприяє формуванню таких спеціальних компетентностей відповідно до ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

СК 01. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком Української держави, розуміти природу, динаміку, принципи організації системи соціального забезпечення, форми та способи взаємодії уповноважених органів та закладів.

СК 02. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 03. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різних осіб та груп населення, котрі опинилися у складних життєвих обставинах.

СК 09. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування у сфері соціального забезпечення.

СК 10. Здатність здійснювати аналіз механізмів надання окремих видів соціального забезпечення, планувати та реалізовувати заходи з надання адресної соціальної допомоги.

СК 12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.

СК 15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів із надання соціальної допомоги та соціальних послуг для виконання завдань професійної діяльності.

СК 16. Здатність визначати соціальні ризики та підбирати механізми для їх подолання чи мінімізації, надавати консультації та висновки щодо можливостей призначення та отримання окремих видів соціального забезпечення

Навчальна дисципліна «Система соціального забезпечення» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

ПР 02. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення, демонструвати знання та розуміння фактів, джерел, принципів, теорій, механізмів, пов'язаних з явищами та процесами у сфері соціального забезпечення.

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

ПР 07. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення

ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

ПР 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

ПР 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення, демонструвати практичні навички застосування норм права щодо відносин, котрі виникають при наданні окремих видів соціального забезпечення

ПР 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) визначати структуру та механізми функціонування системи соціального забезпечення;
1.2) характеризувати поняття та особливості створення системи соціального забезпечення;
1.3) характеризувати особливості державного управління системою соціального забезпечення;
1.4) визначати джерела фінансування системи соціального забезпечення.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть системи соціального забезпечення;
2.2) визначати специфіку функціонування системи соціального забезпечення;
2.3) характеризувати механізми побудови системи соціального забезпечення;
2.4) характеризувати джерела фінансування системи соціального забезпечення;
2.5) характеризувати механізми взаємодії уповноважених державних органів для забезпечення належного та ефективного функціонування системи соціального забезпечення.
2.6) характеризувати значення соціальних ризиків для формування системи соціального забезпечення
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) аналізувати сучасні механізми регулювання відносин у сфері соціального забезпечення та їх вплив на функціонування системи соціального забезпечення;
3.3) аналізувати соціальні ризики як підставу формування системи соціального забезпечення;
3.4) правильно застосовувати норми законодавства при визначенні механізмів регулювання відносин у системі соціального забезпечення;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати способи реалізації повноважень уповноваженими державними органами як суб'єктами системи соціального забезпечення;
4.2) порівнювати процедуру реалізації повноважень державними органами, закладами та установами в системі соціального забезпечення;
4.3) аналізувати порядок застосування норм права в різних підсистемах системи соціального забезпечення;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати потребу особи в отриманні соціального забезпечення;
5.2) встановлювати механізми здійснення права особи на соціальне забезпечення;
5.3) встановлювати механізм застосування державних соціальних стандартів і нормативів уповноваженими державними органами для забезпечення функціонування системи соціального забезпечення;
5.4) узагальнювати механізми реалізації повноважень органами, що беруть участь у

реалізації соціальної політики;
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) узагальнювати значення соціальних ризиків для формування системи соціального забезпечення;
6.2) порівнювати механізми реалізації уповноваженими органами повноважень у сфері соціального забезпечення;
6.3) узагальнювати значення законодавства для формування та функціонування системи соціального забезпечення;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) визначати механізми формування системи соціального забезпечення;
7.2) визначати механізми надання окремих видів соціального забезпечення;
7.4) розробляти схему застосування діючих механізмів для вирішення проблем, які виникають у процесі функціонування системи соціального забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальні ризики як основа формування системи соціального забезпечення держави

Поняття соціальних зобов'язань України як основи формування системи соціального забезпечення України. Вплив соціальних ризиків на виконання соціальних зобов'язань та формування системи соціального забезпечення в Україні. Поняття соціальних ризиків як підстави виконання соціальних зобов'язань. Поняття та загальна характеристика традиційних соціальних ризиків. Непрацевдатність: поняття, види, причини, порядок підтвердження. Втрата або зменшення доходу внаслідок хвороби як соціальний ризик. Інвалідність як соціальний ризик. Старість як соціальний ризик. Нещасний випадок під час виконання трудових обов'язків як соціальний ризик. Професійне захворювання як соціальний ризик. Вагітність та пологи як соціальний ризик. Безробіття як соціальний ризик. Втрата годувальника як соціальний ризик. Смерть як соціальний ризик.

Поняття та загальна характеристика нетрадиційних соціальних ризиків. Народження дитини як соціальний ризик. Виховання та утримання дитини як соціальний ризик. Виховання дитини одноосібно як соціальний ризик. Хвороба дитини як соціальний ризик. Малозабезпеченість (бідність) як соціальний ризик: поняття, критерії, порядок підтвердження. Складна життєва ситуація як соціальний ризик. Самотність як соціальний ризик. Сирітство як соціальний ризик. Безпритульність як соціальний ризик. Бездомність як соціальний ризик. Відсутність житла або роботи як соціальний ризик. Насильство як соціальний ризик. Торгівля людьми як соціальний ризик. Насильство в родині як соціальний ризик. Вимушене переселення особи як соціальний ризик.

Публічні соціальні ризики: поняття, система та джерела фінансування. Втрата працевдатності внаслідок Чорнобильської та інших техногенних катастроф. Участь у масових акціях громадського протесту як соціальний ризик. Збройна агресія як соціальний ризик. Участь у військових діях як соціальний ризик.

Тема 2. Поняття, структура, принципи побудови та функціонування системи соціального забезпечення

Історія виникнення та розвитку системи соціального забезпечення. Етапи формування та розвитку державної системи соціального забезпечення в Україні. Концепція реформи соціального забезпечення в Україні як стратегія побудови системи соціального забезпечення в Україні.

Поняття, принципи формування та функції системи соціального забезпечення. Суб'єкти системи соціального забезпечення. Об'єкти системи соціального забезпечення.

Поняття державного управління системою соціального забезпечення: поняття, ознаки, особливості. Структура системи органів державного управління системою соціального забезпечення. Управління системою соціального забезпечення в регіоні та на рівні територіальної громади.

Державне соціальне забезпечення за рахунок бюджетних коштів як складова системи соціального забезпечення. Асигнування за рахунок коштів територіальних громад на розвиток та функціонування системи соціального забезпечення.

Тема 3. Державні соціальні стандарти та нормативи як основа формування системи соціального забезпечення

Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії як основа формування державної соціальної політики та системи соціального забезпечення. Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів. Складові державних соціальних стандартів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення в сфері соціального забезпечення.

Система соціальних нормативів як основа функціонування системи соціального забезпечення. Складові державних соціальних нормативів. Державні соціальні нормативи в сфері соціального обслуговування

Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення та затвердження. Інші державні соціальні гарантії. Мінімальна заробітна плата. Мінімальний розмір пенсії за віком. Неоподаткований мінімум доходів громадян.

Державний моніторинг застосування державних соціальних стандартів та нормативів. Методика проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення. Моніторингу надання окремих видів соціального забезпечення.

Тема 4. Система соціального страхування

Поняття та структура системи соціального страхування. Соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як основа системи соціального страхування: поняття та види. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування на випадок безробіття. Медичне страхування окремих категорій.

Тема 5. Система пенсійного забезпечення

Поняття та структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Формування та фінансування системи пенсійного забезпечення в Україні.

Загальна характеристика системи пенсійного забезпечення в Україні. Солідарний рівень системи пенсійного забезпечення в Україні. Загальна характеристика пенсійного забезпечення в солідарній системі пенсійного забезпечення.

Перспективи запровадження накопичувального рівня системи пенсійного забезпечення в Україні.

Тема 6. Система страхових допомог

Поняття, структура системи страхових допомог. Правові засади формування системи страхових допомог. Формування системи страхових допомог для працівника в разі його тимчасової непрацездатності, нещасного випадку на виробництві, професійного захворювання чи гострого професійного захворювання. Роль роботодавця в організації надання страхових допомог працівнику. Формування системи страхових допомог на поховання працівника чи осіб, які перебували на його утриманні.

Формування системи страхових допомог для осіб, котрі втратили роботу. Організація соціального забезпечення безробітного центром зайнятості.

Тема 7. Система державних допомог

Поняття та структура системи державних допомог. Правові засади формування системи державних допомог. Тенденції формування системи державних допомог для сімей з дітьми. Система надання державних допомог особам та дітям з інвалідністю.

Система державних допомог окремим категоріям (внутрішньо переміщеним особам, особам, які постраждали від торгівлі людьми).

Фінансування надання державних допомог для окремих категорій за рахунок коштів державного бюджету. Фінансування надання державних допомог для окремих категорій за рахунок коштів бюджету територіальної громади. Монетизація окремих видів державної допомоги

Тема 8. Система пільг у сфері соціального забезпечення

Поняття та ознаки пільг як складової системи соціального забезпечення. Роль держави у визначенні категорій, котрим надаються пільги. Фінансування пільг для окремих категорій за рахунок коштів державного бюджету. Фінансування надання пільг за рахунок коштів бюджету територіальної громади. Реформування системи надання пільг в Україні. Монетизація пільг.

Тема 9. Система надання соціальних послуг

Поняття та принципи формування системи надання соціальних послуг. Уповноважені органи, заклади та установи як учасники системи надання соціальних послуг. Організація надання соціальних послуг на рівні територіальної громади.

Джерела фінансування системи соціальних послуг. Державне фінансування надання соціальних послуг для окремих категорій. Фінансування надання соціальних послуг за рахунок коштів фондів соціального страхування. надання соціальних послуг. Фінансування соціальних послуг за рахунок коштів територіальної громади. Фінансування надання соціальних послуг за рахунок недержавних інституцій. Фінансування надання соціальних послуг за власний кошт.

Тема 10. Формування системи недержавного соціального забезпечення

Недержавне соціальне забезпечення як складова системи соціального забезпечення: поняття та особливості. Принципи організації системи недержавного соціального забезпечення. Підстави отримання недержавного соціального забезпечення. Організація надання недержавного соціального забезпечення. Організація співпраці уповноважених державних органів та територіальних громад з недержавними інституціями.

Недержавний рівень системи пенсійного забезпечення та особливості її функціонування в Україні. Структура недержавного рівня системи пенсійного забезпечення.

Тенденції розширення недержавного сектору в системі соціального забезпечення.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ин.зав.	СРС		
1.	Соціальні ризики як основа формування системи соціального забезпечення	20	6	4	-	-	10
2.	Поняття, структура, принципи побудови та функціонування системи соціального забезпечення	11	2	4	-	-	5
3.	Державні соціальні стандарти та нормативи як основа формування системи соціального забезпечення	11	4	2	-	-	5
4.	Система соціального страхування	9	2	2	-	-	5

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
5.	Система пенсійного забезпечення	9	2	2	-	-	5
6.	Система страхових допомог	9	2	2	-	-	5
7.	Система державних допомог	9	2	2	-	-	5
8.	Система пільг у сфері соціального забезпечення	9	2	2	-	-	5
9.	Система надання соціальних послуг	9	2	2	-	-	5
10.	Формування системи недержавного соціального забезпечення	9	2	2	-	-	5
11.	Всього годин:	105	26	24	-	-	55

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 5.2.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 5.2.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає творче завдання з окремої теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 5.2.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 5.2.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекцій занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

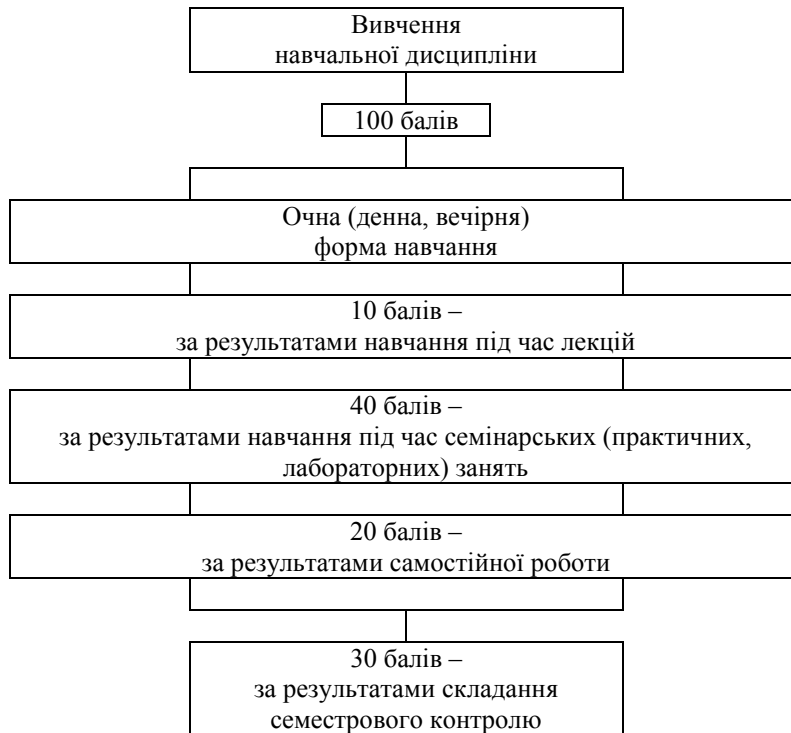
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену з використанням письмових тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. *Болотіна Н. Б.* Право соціального захисту України. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с.
2. *Бориченко К. В.* Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України. Одеса : Фенікс, 2015. 302 с.
3. Право соціального забезпечення в Україні / за заг. ред. М. І. Іншина, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. Х. : ФІНН, 2009. 434 с.
4. Право соціального забезпечення України / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін. К. : Юридична книга, 2003. 453 с.
5. Право соціального забезпечення в Україні / за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Х. : ФІНН, 2012. 640 с.
6. *Сташків Б. І.* Вступ до права соціального забезпечення. Чернігів : Десна, 2014. 232 с.
7. *Сташків Б. І.* Право соціального забезпечення. Загальна частина. Чернігів : Десна, 2016. 692 с.
8. *Утвенко В. В.* Система соціального забезпечення та соціальної підтримки : навч. посіб. Київ : Персонал, 2018. 248 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>.

3. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>.
4. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 33. Ст. 1770.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 13. Ст. 505.
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 42. Ст. 2080.
7. Про організацію надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF>.
8. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
9. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 42. Ст. 213.
10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
11. Про державні цільові програми: Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
12. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
13. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
14. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.2017 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
15. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73.
16. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
17. Положення про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 р. № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2003-%D0%BF>.
18. Положення про Міністерство у справах ветеранів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 р. № 1175, у ред. постанови від 15.04.2020 р. № 276. URL: <https://mva.gov.ua/ua/pro-ministerstvo/polozhennay-pro-ministerstvo-u-spravah-veteraniv-ukrainy>.
19. Положення про Національну соціальну сервісну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF>.
20. Положення про Пенсійний фонд України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF>.
21. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423. *Офіційний вісник України*. 2015. № 51. Ст. 1655.
22. Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2014 р. № 280. *Офіційний вісник України*. 2014. № 60. Ст. 38.
23. Про затвердження порядку розроблення та виконання державних цільових програм: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007%D0%BF>.
24. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1353-р. *Урядовий кур'єр*. 2020. № 212.
25. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей : наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2020 р. № 868. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0868739-20>.

26. Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаних територіальних громад у сфері соціального захисту населення: наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2016 р. № 26. URL: <https://www.msp.gov.ua/files/26.pdf>.
27. Про затвердження Порядку проведення експериментального проекту з реалізації функціоналів першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери: Постанова Правління Пенсійного фонду України від 03.03.2021 р. № 8-1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/za400-21/ed20210303>.
28. Про затвердження Положення про Державну службу зайнятості: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 16.12.2020 р. № 2663. *Офіційний вісник України*. 2021. № 3. Ст. 178.
29. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту від 25.02.2019 р. № 282. URL: <https://www.msp.gov.ua/files/deinst/metod/282.pdf>.
30. Методичні рекомендації щодо організації та забезпечення діяльності об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення та захисту прав дітей від 18.07.2018 р. № 1029. URL: <https://www.msp.gov.ua/files/890.pdf>.
31. Про проект Концепції соціального забезпечення населення України: Постанова Верховної Ради України від 21.12.1993 р. № 3758-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3758-12>.
32. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 1057-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-2020-%D1%80>.
33. Гончарук А. Поняття соціального захисту. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 10. С. 126–129.
34. Гудзь А. О. Система соціального захисту України та місце в ній недержавного соціального забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019. № 40. С. 106–109.
35. Гуменюк І. Формування системи соціального захисту населення. *Право України*. 2007. № 11. С. 44-48.
36. Капітан О. І. Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної політики України в умовах євроінтеграційних процесів : дис. д-ра філософії. Львів, 2020. 227 арк.
37. Костюк В. Конституційне право на соціальний захист в умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 252-259.
38. Мірошниченко Ю. Р. Конституційно-правові аспекти забезпечення соціальних прав людини та громадянина. *Підприємство, господарство та право*. 2019. № 11. С. 245-250
39. Піхно І. М. Механізм фінансового забезпечення соціальної сфери в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 23, Ч. 1. С. 105-108.
40. Чудик-Білоусова Н. І. Нові соціальні ризики як підстава соціального забезпечення в Україні. *Університетські наукові записки*. 2015. № 1 (53). С. 80–108.
41. Чудик-Білоусова Н. І. Соціально-правові гарантії в особливий період. *Університетські наукові записки*. 2015. № 2 (54). С. 135–154.
42. Чудик-Білоусова Н. І., Івановська А. М. Захист трудових та соціальних прав у практиці Конституційного Суду України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Університетські наукові записки*. 2014. № 2 (50). С. 245–258.
43. Шумна Л. П. Право на соціальну підтримку і гарантії його реалізації в умовах ринкової економіки. Чернігів : Черніг. нац. технол. Ун-т, 2014. 380 с.
44. Шумна Л. П. Правові проблеми реалізації соціальної політики держави в умовах ринкової економіки. *Університетські наукові записки*. 2016. № 59. С. 18–28.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua/ — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua/ — Кабінет Міністрів України.

4. <http://www.msp.gov.ua/> — Міністерство соціальної політики України.
5. <http://www.pfu.gov.ua/> — Пенсійний фонд України.
6. <http://www.fse.gov.ua/> — Фонд соціального страхування України.
7. <http://www.dcz.gov.ua/> — Державна служба зайнятості
8. www.nbuv.gov.ua/ — Національна наукова бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
9. <http://univer.km.ua/> — Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова.